

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltorv 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Dato: **- 6 SEP. 2005**

J.nr.: 2005-1206-628
Sagsbehandler: PH
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 16

+ rapporter

Vedrørende inspektion af Fængselsafdelingen på Holsbjergvej

Hermed sender jeg et eksemplar af endelige rapport af dags dato vedrørende inspektion den 19. maj 2005 af Fængselsafdelingen på Holsbjergvej.

Med henblik på muligheden for at mangfoldiggøre rapporten vedlægger jeg desuden en uhæftet kopi af rapporten.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

- 6 SEP. 2005

Gammeltorv den
Journalnr. 2005-1206-628 PH

Folketingets Ombudsmands

Inspektion

af

Fængselsafdelingen

på

Holsbjergvej

den 19. maj 2005

Folketingets Ombudsmand – Gammeltorv 22 – 1457 København K

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Generelt	3
3. Bygningmæssige forhold mv.	4
3.1. De indsattes stuer	4
3.2. Toilet- og badefaciliteter	6
3.3. Værksteder og undervisningslokaler.....	7
3.4. Køkken	7
3.5. Fritids-/Fællesrum	8
3.6. Udendørsarealer	8
3.7. Andet.....	9
4. Arbejde, fritid og undervisning	9
4.1. Arbejde.....	9
4.2. Undervisning.....	10
4.3. Fritid.....	11
5. Behandling	13
6. Lægebetjening mv.	14
7. Andre forhold	14
7.1. Købmandsordningen	14
7.2. Talsmandsordning	15
7.3. Besøg	16
7.4. Aviser og bøger	18
7.5. Euforiserende stoffer og vold.....	19
7.6. Egne genstande mv.	20
8. Samtaler med indsatte	21
9. Opfølgning	21
10. Underretning	21

1. Indledning

Som led i ombudsmandens almindelige inspektionsvirksomhed (jf. § 18 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere den 19. maj 2005 inspektion af Fængselsafdelingen på Holsbjergvej. Til stede under inspektionen var fængselsinspektøren og den administrerende overlæge i Anstalten ved Herstedvester, fængselsafdelingens psykolog samt afdelingslederen og den daglige leder for fængselsafdelingen.

Inspektionen bestod i samtaler med fængselsafdelingens ledelse, en rundgang i fængselsafdelingen, samtale med afdelingens talsmand og talsmandssuppleanten om generelle forhold og en samtale med en enkelt indsat. Under min afsluttende samtale med fængselsafdelingens ledelse forelagde jeg talsmandens klager for ledelsen, og jeg har efterfølgende sendt talsmanden et brev med svar på klagerne. Tre af de fire punkter som talsmanden fremkom med, er afsluttet i mit brev til den indsatte, men det ene af disse punkter er tillige omtalt under pkt. 3.1. Det sidste punkt er omtalt under pkt. 7.1. Den anden indsatte som jeg havde samtale med, har tillige modtaget et brev med svar på sin klage.

Under inspektionen bad jeg om at låne sager om overførsel/tilbageførsel fra fængselsafdelingen af disciplinære årsager og anvendelse af andre reaktioner i anledning af disciplinært forhold forud for varslings tidspunktet med henblik på en efterfølgende gennemgang heraf. Fængselsafdelingen oplyste at afdelingen kun havde behandlet meget få sådanne sager, og at de – bortset fra en enkelt sag – lå lang tid tilbage. Den nyere sag vedrørte en episode der fandt sted efter varslings tidspunktet. Denne rapport indeholder således ikke en gennemgang af rapporter mv.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Anstalten ved Herstedvester og Direktoratet for Kriminalforsorgen med henblik på myndighedernes eventuelle bemærkninger til de faktiske forhold som den foreløbige rapport måtte give anledning til. An-

stalten ved Herstedvester er fremkommet med sådanne bemærkninger i notat af 16. august 2005. Jeg har ikke modtaget bemærkninger fra direktoratet.

2. Generelt

Fængselsafdelingen på Holsbjergvej er en åben fængselsafdeling som administrativt hører under Anstalten ved Herstedvester. Afdelingen åbnede som fængselsafdeling den 15. maj 2002. Før dette tidspunkt blev bygningen benyttet som pension.

Afdelingen har plads til 15 indsatte og modtager kun mandlige indsatte. Afdelingen modtager indsatte både fra Anstalten ved Herstedvester og fra andre lukkede og åbne fængsler. Det er i almindelighed en forudsætning for anbringelse i afdelingen at den indsatte er under psykologisk eller psykiatrisk behandling. Fem af pladserne er desuden forbeholdt indsatte som ikke er dømt for sexkriminalitet. Disse indsatte skal acceptere at bo sammen med indsatte der er dømt for sexkriminalitet, for at kunne få ophold i afdelingen. Det blev oplyst at det kan være svært at finde indsatte som accepterer at bo sammen med indsatte der har begået sexkriminalitet. På inspektionstidspunktet havde afdelingen således kun tre fængselsdømte som ikke havde begået sexkriminalitet.

Næsten alle (ca. 95 %) af de indsatte i afdelingen som er dømt for sexkriminalitet, kommer fra Anstalten ved Herstedvesters visitationsafdeling. De kan i princippet blive overført til afdelingen allerede efter et par dages ophold i visitationsafdelingen. Fra Anstalten ved Herstedvester modtager afdelingen tillige indsatte som led i udslusning eller i forbindelse med frigang.

Afdelingen modtager indsatte både med meget korte og meget lange domme, men modtager flest indsatte med korte domme eller med kort tid tilbage af strafudståelsen.

Ca. halvdelen af de indsatte løslades på prøve fra afdelingen, mens den anden halvdel visiteres videre til en af kriminalforsorgens andre institutioner efter de almindelige fordelingsregler. De fleste af disse overføres til halvåbne afdelinger, men der sker også overførsel til pension. Det blev nævnt at de indsatte er glade for at være i afdelingen og derfor ikke ønsker at blive flyttet til anden institution under kriminalforsorgen.

3. Bygningsmæssige forhold mv.

Fængselsafdelingen er beliggende i en stor treetagers villa lige overfor Anstalten ved Herstedvester. Villaen blev istandsat i forbindelse med at bygningen ændrede status fra pension til fængselsafdeling i 2002, og i 2004 blev taget på fængselsafdelingen renoveret. I brev af 9. maj 2005 har fængselsinspektøren oplyst at der ikke er større planer for afdelingen, men at der mangler reparation af murværk omkring den nedsænkede terrasse. Dette vil blive udført ved egen arbejdskraft når der bliver indsat en egnet håndværker i afdelingen.

Afdelingen var – såvel udvendig som indvendig – i en meget god vedligeholdelsesstand. Der er nye termovinduer, ny gulvbelægning, nye køkkenelementer, ny sanitet mv. stort set overalt. Møblementet var også generelt set i en god stand.

Der er ingen fysisk sikring af afdelingen, men der er opsat overvågningskameraer.

3.1. De indsattes stuer

De indsattes stuer er fordelt på to etager; på 1. sal er der syv stuer og på 2. sal otte stuer. Under inspektionen besigtigede jeg efter eget valg stuerne 201, 203, 204, 207 og 208 på 1. sal og stuerne 301, 305, 307 og 308 på 2. sal.

Stuerne er lyse og forskellige i størrelse og form, men er alle over 10 m².; en af stuerne er endda meget stor (stue 207). De er ikke standardmæssigt møbleret, men indeholder både kriminalforsorgens standardinventar og andet inventar. Alle stuer er møbleret med seng/sovebriks, skrivebord, stol(e), herunder kontorstole, klædeskab, tv-bord, opslags-tavle og boghylder. De indsatte har desuden køleskab på cellerne. Heller ikke belysningen er standard.

De besigtigede stuer var (som allerede angivet i pkt. 2) i en god vedligeholdelsesmæssig stand. Det gjaldt også generelt set inventaret. Det fremgår af en plan for udskiftning af celleinventar som Anstalten ved Herstedvester har lavet, at inventaret er ca. fem år gammelt og ikke trænger til udskiftning foreløbig.

Talsmændene klagede over madrasserne. De oplyste at det kun var muligt at få en ekstra madras hvis det anbefales af sygeplejersken.

Under min afsluttende samtale med ledelsen blev det oplyst at mange af madrasserne var gamle, men at de ikke var skiftet fordi der via Anstalten ved Herstedvester var nogle nye madrastyper på vej. Det havde imidlertid for nyligt vist sig at disse madrasser ikke er brandhæmmende. Ledelsen oplyste under samtalen at der var indkøbt to nye madrasser, men at der nu ville blive indkøbt flere nye madrasser således at der kan skiftes madrasser på alle stuerne. Jeg meddelte herefter talsmændene at jeg ikke foretog mig mere vedrørende deres klage over madrasserne ud over at bemærke at jeg gik ud fra at de madrasser som ville blive indkøbt, er de madrasser der er godkendt af Direktoratet for Kriminalforsorgen (Lux-madrasser). Jeg tilføjede at jeg er bekendt med at direktoratet har udarbejdet en vejledning om behandlingen af Lux-madrasserne som udleveres i forbindelse med levering af disse madrasser (og som tidligere har været fremsendt til alle kriminalforsorgens institutioner).

I notatet af 16. august 2005 har anstalten oplyst at der nu er indkøbt nye brandhæmmende madrasser til alle stuerne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

3.2. Toilet- og badefaciliteter

Der er to toilet- og baderum på 1. sal og et toilet- og baderum på 2. sal. Disse rum er store med hvide fliser og sanitet. Foruden bruser med badeforhæng er der håndvask med spejl og en hylde over. Der var rent og ryddeligt i alle rummene.

Der var både håndsæbe og flydende sæbe ved håndvaskene, i det ene rum dog kun almindelig håndsæbe. Der var endvidere almindelige stofhåndklæder.

Jeg er bekendt med at Direktoratet for Kriminalforsorgen den 26. marts 2003 har udsendt en generel henstilling til samtlige kriminalforsorgens institutioner om at udskifte håndsæbe og håndklæder med hhv. flydende håndsæbe og engangshåndklæder eller håndklæderuller. Jeg er endvidere bekendt med at direktoratet som en opfølgning herpå har sendt en skrivelse af 3. juli 2003 hvori direktoratet efter omstændighederne har taget til efterretning at enkelte institutioner på grund af de udmeldte rådighedsbeløb havde vanskeligt ved at efterkomme henstillingen. I en udtalelse af 28. januar 2005 i sagen vedrørende inspektion af Arrestafdelingen i Horsens har direktoratet oplyst at skrivelsen af 3. juli 2003 primært omfattede daværende finansår.

Jeg går på denne baggrund ud fra at afdelingen opsætter flydende sæbe i alle rummene og erstatter stofhåndklæderne med engangshåndklæder. Jeg beder om underretning når det er sket.

Der var ikke renevæske i toilet- og baderummene. Under rundgangen bemærkede jeg et opslag af 17. januar 2005 hvoraf det fremgår at renevæske kan udleveres ved henvendelse til sygeplejerske. Der kommer en sygeplejerske i afdelingen hver dag.

3.3. Værksteder og undervisningslokaler

Afdelingen har ikke noget værksted, men der er indrettet værksted mv. til de indsatte i en bygning (barak) ved parkeringspladsen ved Anstalten ved Herstedvester. Barakken indeholder et rum til beskæftigelse og et rum til undervisning mv. I dette rum er der opstillet fem pc'er til undervisningsbrug. Det blev oplyst at rummet ikke benyttes ret meget, jf. i øvrigt pkt. 4.2. I selve fængselsafdelingen er der tillige et lille skole-/undervisningslokale der kan benyttes ved undervisning. Dette lokale besigtigede jeg ikke under inspektionen. Uden for barakken er der en terrasse.

Jeg har ingen bemærkninger til barakken.

Om arbejde og undervisning henvises til pkt. 4.

3.4. Køkken

Afdelingen har selvforplejning, og der er to køkkener til rådighed for de indsatte til madlavning samt et tekøkken hvor det ikke er tilladt at lave mad.

De to køkkener til madlavning er beliggende henholdsvis på 1. sal og i kælderen og indeholder lyse elementer og komfur, ovn, vask, køleskab, opvaskemaskine mv. De indsatte råder over skabe som kan aflåses. Tekøkkenet er beliggende på 2. sal og indeholder bl.a. en mikroovn.

Køkkenet på 1. sal er ca. 8 m² og har to døre. Det virker trangt, men er i en god stand, og der var rent. Den ene dør i køkkenet leder ind til en spisestue/et gennemgangslokale hvor der er et bord med fire stole. På væggen er en hylde med bøger. I vindueskarmen var en plante, men der var ingen udsmykning. Der var endvidere ingen gardiner. Dette rum virkede en smule bart.

Køkkenet i kælderen er stort og veludstyret og indeholder tillige – modsat køkkenet på 1. sal – et bord som de indsatte kan sidde og spise ved. Der er dog tillige en spise- og opholdsstue i forbindelse med køkkenet. Der er en luge mellem køkkenet og spisestuen. I et mindre siderum er der opstillet en fryser som er fælles for hele afdelingen.

3.5. Fritids-/Fællesrum

I kælderen er der som nævnt en opholds- og spisestue. Denne stue er kombineret med et andet lokale hvor der er opstillet et billardbord. Adgang til opholdstuen foregår gennem dette lokale. I opholds- og spisestuen er der opstillet tv med video og dvd-afspiller. Der er tillige opsat en dartsbænk. Der var rent og ryddeligt i rummet.

I kælderen findes tillige et lille kondirum hvor der er opstillet en kondicykel, en træningsbænk, en vægtstang samt håndvægte. På væggen hænger øvelsesprogrammer mv. Det er muligt for de indsatte at høre musik mens de træner. Det blev oplyst at kondirummet ikke benyttes ret meget.

3.6. Udendørsarealer

Villaen er beliggende i en stor have som de indsatte må benytte. Haven er omkranset af et lavt hegn og hæk/beplantning. Som nævnt under pkt. 3, er der en nedsænket terrasse som trænger til at få repareret murværk. Fra kælderen er der udgang til denne terrasse hvor der er opstillet en stor grill.

I haven er der en del træer mv., men det er muligt også at benytte haven til (bold)spil mv. Det blev oplyst at de indsatte imidlertid ikke benytter haven til dette formål.

3.7. Andet

På 1. sal findes et lokale til brug for sygeplejersken. Afdelingens personale har kun nøgle til det ene skab med medicin til udlevering til de indsatte. På denne etage findes i øvrigt en telefonboks som de indsatte kan benytte (indtil kl. 22.00 hvor den aflåses), en reol med et mindre bogudvalg og personalefaciliteter. I kælderetagen er et vaskerum hvori der er to vaskemaskiner og en tørretumbler til brug for de indsatte.

Fængselsafdelingen fremtrådte som allerede nævnt alle steder i en meget god vedligeholdelsesmæssig stand, og jeg har således ingen bemærkninger til de bygningsmæssige forhold. Heller ikke inventarets stand eller rengøringsstanden giver mig anledning til bemærkninger.

4. Arbejde, fritid og undervisning

4.1. Arbejde

Afdelingen har 3-4 gangmænd, og 3 indsatte som er beskæftiget udenfor med forskellige vedligeholdelsesarbejder (udvendigt jordhold). Enkelte indsatte modtager undervisning, jf. pkt. 4.2., mens de øvrige indsatte er beskæftiget i barakken som er omtalt under pkt. 3.3. Arbejdet består hovedsageligt af forskelligt småfagsarbejde som modtages via anstalten, primært fra bogbinderiet. På tidspunktet for inspektionen samlede de indsatte lamper.

Det blev oplyst at afdelingen for det meste kan beskæftige alle de indsatte i afdelingen.

Det oplyste om beskæftigelsen af de indsatte giver mig ikke anledning til bemærkninger.

4.2. Undervisning

Fængselsafdelingen er tildelt to undervisningslektioner (af 45 minutters varighed) om ugen. Under inspektionen blev det oplyst at der generelt set kun er få indsatte der modtager undervisning. På tidspunktet for inspektionen var der kun en indsat der modtog undervisning.

Det blev endvidere oplyst at afdelingens tilbud til dårligt begavede indsatte er utilstrækkelige.

Fængselsafdelingens husorden indeholder ingen oplysninger om undervisningstilbud. Fængselsinspektøren har i brev af 9. maj 2005 oplyst at der ikke er yderligere informationsmateriale om afdelingen end det der er fremsendt i forbindelse med min inspektion i februar 2005 af Anstalten ved Herstedvester. (Blandt dette materiale er generelt materiale om undervisning i anstalten som ikke omfatter fængselsafdelingen).

Jeg anmoder om oplysning om undervisningstilbuddene i afdelingen og hvordan de indsatte orienteres herom, herunder hvorvidt afdelingen har informationsmateriale til de indsatte om afdelingens generelle tilbud om undervisning mv. Jeg beder også fængselsafdelingen oplyse nærmere om motivering af indsatte der har ringe skolekundskaber, til at deltage i undervisning.

Jeg anmoder desuden om oplysning om hvor mange af de tildelte timer der udnyttes.

Efter min opfattelse bør husordenen eller anden generel information til de indsatte indeholde information om muligheden for undervisning. Jeg henviser også til straffuldbyrdelseslovens § 31, stk. 1, hvoraf fremgår at den indsatte skal vejledes om sine rettigheder, pligter og øvrige forhold under straffuldbyrdelsen, og skrivelse nr. 30 af 23. april 2003, pkt. 1, hvori det forudsættes at den indsatte ved modtagelsen får udleveret en kort og overskuelig skriftlig orientering om institutionen. Fra direktoratets inspektionsrap-

porter om inspektion af arresthuse er jeg desuden bekendt med at arresthusene efter direktoratets opfattelse bør medtage oplysninger om undervisning i husordenen.

Jeg anmoder derfor afdelingen om at indføre oplysning om undervisning i husordenen og sende mig en kopi af husordenen når den er revideret.

Der er som nævnt under pkt. 4.2 pc'er til rådighed for de indsatte i undervisningsøjemed. Det blev oplyst at der ikke er afsat midler til lærerkræfter til undervisning i edb. Hvis der er tid, vil pc'erne kunne bruges i weekenden. Afdelingen har søgt om en pc uden internetadgang til opstilling på selve afdelingen, men har fået afslag herpå.

Jeg anmoder direktoratet om at oplyse baggrunden herfor.

4.3. Fritid

De indsatte kan ifølge husordenen spille billard mellem kl. 15.00 og 22.00, lørdage, søndage og helligdage dog mellem kl. 10.00 og 22.00. Der kan lægges en plade over billardbordet så det i stedet kan benyttes til bordtennis. Som nævnt under pkt. 3.5 er der i fællesrummet i kælderen tillige opsat en darts-kive som de indsatte således kan benytte i samme tidsrum i forbindelse med benyttelse af fællesrummet.

De indsatte kan desuden træne i kondirummet. Der er oplysning herom i husordenen, men ikke angivelse af tidspunkter for benyttelse af kondirummet. Jeg går ud fra at det kan benyttes i samme tidsrum som fællesrummet. Det blev som allerede nævnt under inspektionen oplyst at kondirummet ikke benyttes ret meget.

Under inspektionen blev det oplyst at de indsatte i øvrigt benytter fritiden til almindeligt samvær, madlavning mv. i et af køkkenerne, edb (hvis personalet har tid til at gå med dem i barakken), mv. Der finder også forskellige spontane aktiviteter sted, fx løbeture.

Jeg går ud fra at der tillige findes forskellige spil som de indsatte kan låne, men anmoder om nærmere oplysninger herom.

Derudover er der mulighed for ophold udendørs efter arbejdstids ophør. Som ligeledes tidligere nævnt blev det under inspektionen oplyst at haven ikke benyttes ret meget. På forespørgsel blev det oplyst at afdelingen ikke råder over forskellige spil mv. til udendørs brug som fx et basketballnet, men at det vil kunne opsættes.

Efter min opfattelse bør de indsatte have mulighed for forskellige aktiviteter udendørs, og tilbud herom vil måske kunne medvirke til at de indsatte i videre omfang benytter haven. Jeg anmoder afdelingen om at overveje forskellige muligheder for fysisk aktivitet mv. i haven og meddele mig resultatet heraf.

Under inspektionen blev det tillige oplyst at der afvikles kulturudgang ca. en gang om måneden. Der kan højst deltage otte indsatte i en sådan udgang.

På forespørgsel om hvorvidt fritidstilbuddene var tilstrækkelige, blev det oplyst at weekenden for nogle af de indsatte føles lang.

Jeg anmoder afdelingen om at oplyse hvad afdelingen gør/kan gøre for at motivere de indsatte til at deltage i forskellige aktiviteter, herunder i weekenden.

5. Behandling

Det er som nævnt under pkt. 1 i almindelighed en forudsætning for anbringelse i afdelingen at den indsatte er under psykologisk eller psykiatrisk behandling.

For så vidt angår de af afdelingens indsatte der har begået sexkriminalitet, og som befinder sig i visitationsfasen, pågår der et afklarende arbejde med at undersøge motivation for og egnethed til at indgå i psykiatrisk/sexologisk behandling. Denne behandling kan dels foregå i det såkaldte behandlingsnetværk uden for anstalten og dels i anstaltens eget gruppebehandlingstilbud. Anstalten søger således at anbringe et antal indsatte der har begået sexkriminalitet, og som er motiverede for og egnede til deltagelse i anstaltens gruppebehandling, i fængselsafdelingen. Der indgår som oftest 4-6 personer i denne behandling. Gruppebehandlingen er delt op i en indledende intensiv fase på ca. 6 måneder og en efterfølgende opfølgingsfase på ca. 1 år. Behandlingen finder sted i barakken og ikke i Anstalten ved Herstedvester hvor de indsatte kun kommer i forbindelse med samtaler med læge, tandlæge eller andre særlige formål.

Det er ikke en ufravigelig betingelse for sexkriminelles ophold på afdelingen i længere tid at de deltager i gruppebehandling. Enkelte kan – efter en konkret vurdering af bl.a. deres personlighed – få tilladelse til at blive på afdelingen i en periode også selv om de ikke modtager egentlig behandling. Som hovedregel overføres de sexkriminelle der ikke ønsker at deltage i behandling, til andet afsoningssted i åben eller halvåben afdeling afhængig af anstaltens vurdering og den pågældendes egne ønsker herom.

Jeg har noteret mig det oplyste om den behandling der finder sted for de indsatte i afdelingen som har begået sexkriminalitet. Jeg anmoder om nærmere oplysninger om behandlingen af de indsatte i afdelingen som ikke hører til denne gruppe.

6. Lægebetjening mv.

Anstalten ved Herstedvesters sundhedspersonale betjener også de indsatte i fængselsafdelingen. Afdelingen har som tidligere nævnt en sygeplejerske tilknyttet hver dag i dagtimerne. Sygeplejersken har et rum til rådighed i afdelingen, mens fremstilling for læge mv. sker i anstalten.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt lægejournaler opbevares i afdelingen eller i anstalten, og hvem der har adgang hertil.

7. Andre forhold

7.1. Købmandsordningen

De indsatte i fængselsafdelingen har selvforplejning og kan foretage indkøb to gange ugentligt. På inspektionstidspunktet kunne de indsatte handle hos en købmand som ikke er den samme købmand som betjener Anstalten ved Herstedvester. Afdelingen har tidligere brugt denne købmand, men tidligere indsatte bad om at få en anden.

Det var ikke muligt for de indsatte at købe kødvarer hos købmanden, men afdelingens personale handlede sammen med 3-4 af de indsatte hos en slagter.

Talsmanden og suppleanten oplyste under min samtale med dem at de indsatte var tilfredse med slagteren, men ikke med købmandsordningen. Utilfredsheden drejede sig bl.a. om det forhold at de indsatte ikke kunne se hvilke varer de havde mulighed for at købe, men kun kunne købe via bestillingsseddel. De var desuden utilfredse med priserne – især på frugt og grønt – og at det ikke var muligt at købe tilbud. De oplyste i den forbindelse at den prisliste som de havde fået udleveret, var forældet. De nævnte endvidere at mange varer er tæt på eller havde overskredet sidste salgsdato, og at frugt og grønt ikke var friske varer.

Under den afsluttende samtale oplyste ledelsen at en ændring af købmandsordningen for tiden var under overvejelse, herunder muligheden for at tage nogle indsatte med ud at handle ligesom det skete for så vidt angår indkøb af kød. Det blev oplyst at afdelingen ville samle de indsatte og høre hvilke ønsker de har. Da afdelingen (efter beslutning fra direktoratet) har forbud mod at komme i Albertslundcentret, ville afdelingen dog ikke kunne benytte indkøbsmuligheder dette sted. Ledelsen oplyste endvidere at afdelingen ikke havde foretaget tjek af købmændens priser.

I forbindelse med mit svar til talsmanden anmodede jeg om underretning om resultatet af afdelingens overvejelser om ændring af købmandsordningen. I notatet af 16. august 2005 har anstalten oplyst at de indsatte nu har mulighed for at handle i et supermarked to gange om ugen, og at de indsatte er tilfredse med denne ordning.

Jeg har noteret mig det oplyste. Idet jeg går ud fra at de indsatte kan købe kødvarer i supermarkedet, går jeg ud fra at afdelingen ikke længere tager de indsatte med til en slagter.

7.2. Talsmandsordning

Som det fremgår af ovenstående havde jeg en samtale med fængselsafdelingens talsmand og talsmandssuppleanten under inspektionen.

Straffuldbyrdelseslovens § 34 og talsmandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 369 af 17. maj 2001) indeholder detaljerede regler om talsmandsvirksomheden. I talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, er det anført at institutionens leder skal fastsætte nærmere regler for gennemførelse af de indsattes medindflydelse, herunder om seks nærmere angivne forhold. Det drejer sig om antallet af talsmænd (stk. 1, nr. 1), hvor ofte der afholdes valg af talsmænd (stk. 1, nr. 2), om en eventuel fælles talsmand vælges af alle de indsatte eller af talsmændene (stk. 1, nr. 3), proceduren for valg af talsmand og eventuelt

fælles talsmand samt om kontrollen med disse valg (stk. 1, nr. 4), hvor ofte der normalt skal ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene (stk. 1, nr. 5), og om talsmændenes drøftelser skal foregå med institutionens ledelse eller med de medarbejdere der har ansvaret for de indsattes forhold på afdelinger (afdelingsafsnit), værksteder og undervisningshold (stk. 1, nr. 6).

Blandt det materiale som jeg modtog forud for inspektionen, er der ikke interne regler om talsmandsordningen i fængselsafdelingen. Fængselsafdelingens husorden indeholder heller ikke et afsnit om talsmandsordningen, men alene et afsnit om beboermøder. I brev af 9. maj 2005 har fængselsinspektøren som tidligere nævnt oplyst at der ikke findes yderligere materiale vedrørende fængselsafdelingen ud over det allerede fremsendte.

De regler som Anstalten ved Herstedvester har fastsat om talsmandsordningen i anstalten gælder ikke for afdelingen.

Jeg henstiller til afdelingen at udarbejde regler om talsmandsordningen, jf. bekendtgørelsens § 8, og jeg beder om underretning om de regler der fastsættes. Medmindre disse regler fastsættes i selve husordenen, bør denne indeholde oplysning om muligheden for valg af talsmand og en henvisning til reglerne herom, jf. det anførte under pkt. 4.2.

7.3. Besøg

Der er ingen særlige besøgslokaler i afdelingen. Under inspektionen blev det oplyst at besøg finder sted på de indsattes værelser.

Fængselsafdelingens husorden indeholder et afsnit om besøg. Det fremgår heraf at de besøgende ikke har adgang til fælleskøkkener samt samlingsstuer og kondirum, men at de besøgende sammen med den indsatte må opholde sig i den østlige ende af haven.

Det fremgår endvidere af husordenen at de indsatte maksimalt kan modtage besøg af tre besøgende (som skal være godkendt af afdelingen i forvejen).

Jeg går ud fra at det skal forstås sådan at der ikke må være flere end tre besøgende ad gangen til besøg hos den indsatte, men for en ordens skyld beder jeg om oplysning om hvorvidt det er korrekt forstået.

Af husordenen fremgår det endvidere at børn under 15 år ikke har adgang til besøg i afdelingen. Hvis der ønskes besøg af børn under 15 år, foregår det i Anstalten ved Herstedvesters besøgslokaler og efter anstaltens regler. Det er i husordenen anført at et sådant besøg vil foregå efter en konkret vurdering. Under inspektionen blev det oplyst at de indsatte forud for anbringelse i afdelingen gøres bekendt med denne (sær)regel, og at de har mulighed for at vælge afsoning i åbent fængsel i stedet for hvis de ikke ønsker at besøg af børn skal foregå i anstalten.

Jeg har ingen bemærkninger til afdelingens regel om at besøg af børn ikke kan finde sted i afdelingen (som ikke har noget besøgslokale), men må ske i Anstalten ved Herstedvester. Jeg går ud fra at der gives tilladelse hertil i videst muligt omfang, jf. besøgsvejledningens pkt. 3 og 19.

Ifølge husordenen kan besøg i fængselsafdelingen på hverdage finde sted mandag, tirsdag, onsdag og fredag fra kl. 16.00 til kl. 21.00. Det fremgår udtrykkeligt af husordenen at den manglende adgang til besøg om torsdagen skyldes at der denne dag er fællesarrangement. I weekenden og på helligdage kan besøg finde sted fra kl. 10.00 til kl. 21.00.

Jeg forstår det anførte i husordenen sådan at den enkelte indsatte (i princippet) vil kunne modtage besøg hver dag, bortset fra torsdag, og i hele det tidsrum som er angivet, men for en ordens skyld beder jeg afdelingen om at oplyse om det er korrekt forstået.

7.4. Aviser og bøger

Efter straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 1, samt tidligere tilkendegivelser fra direktoratet skal de indsatte have stillet landsdækkende, nyhedsformidlende aviser gratis til rådighed. Der er ingen oplysninger om muligheden for at låne en avis i husordenen.

Jeg anmoder om oplysning om hvilke(n) avis(er) afdelingen stiller til rådighed for de indsatte og hvordan de indsatte oplyses om adgangen til denne eller disse aviser.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 2, har en indsat ret til at låne bøger gennem det offentlige biblioteksvæsen.

Som nævnt under den bygningsmæssige gennemgang, er der reoler med (et mindre udvalg af) bøger i afdelingen. Om biblioteksordningen i fængselsafdelingen henvises der i husordenen til opslag ved kontoret fra anstaltens bibliotek. Fra min inspektion af anstalten i februar 2005 er jeg bekendt med at anstalten har et veludstyret bibliotek.

Jeg anmoder om en kopi af det nævnte opslag. Jeg anmoder endvidere om oplysning om hvorvidt der i afdelingen (ligesom i anstalten) findes et katalog (eller flere) over bøger som de indsatte kan låne, og/eller om der er mulighed for fremsøgning af bøger via nettet.

Udenlandske indsatte bør "så vidt muligt" have adgang til aviser og bøger mv. på deres eget sprog, jf. straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3. Direktoratet har tidligere udtalt at der – afhængig af andelen af udenlandske indsatte – bør være 1-2 udenlandske nyhedsformidlende aviser gratis til rådighed for de udenlandske indsatte, jf. også for så vidt angår den samme forpligtelse i relation til varetægtsarrestanter pkt. 199 i vejledningen til varetægtsbekendtgørelsen. Denne forpligtelse kan opfyldes ved at etablere en ordning med et bibliotek om at overtage bibliotekets aviser efter en periode eller ved at der stilles udskrifter fra internettet til rådighed.

Jeg beder om oplysning om udenlandske indsattes adgang til aviser på fremmedsprog og hvorledes eventuelle udenlandske indsatte orienteres om denne adgang.

Jeg beder desuden fængselsafdelingen om at overveje at indføre oplysning om adgangen til aviser – såvel danske som udenlandske – i husordenen og underrette mig om resultatet af overvejelserne.

For så vidt angår bøger på andre sprog end dansk går jeg ud fra sådanne kan lånes fra anstaltens bibliotek, og at fængselsafdelingen via biblioteket/bibliotekaren hvis en indsat efterspørger bøger på sprog som anstalten ikke har, så vidt det er muligt, kan skaffe sådanne bøger.

7.5. Euforiserende stoffer og vold

Det blev på forespørgsel oplyst at der ikke er problemer med euforiserende stoffer i afdelingen. Afdelingen er omfattet af pligten til at foretage rutinemæssig urinkontrol af de indsatte og følger i øvrigt samme regler som de øvrige åbne fængsler med hensyn til reaktionen ved fund af euforiserende stoffer og positive urinprøver. Hvis der sker overførsel på grund af besiddelse eller indtagelse af euforiserende stoffer, vil det som udgangspunkt ikke blive til lukket fængsel, men til halvåben afdeling.

Det blev ligeledes på forespørgsel oplyst af afdelingen kun yderst sjældent oplever episoder af vold eller trusler fra de indsattes side.

7.6. Egne genstande mv.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 1, at en indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. I genstandsbekendtgørelsen (nu bekendtgørelse nr. 208 af 18. marts 2005) er fastsat generelle begrænsninger i de indsattes ret efter § 36, stk. 1. Efter bekendtgørelsens § 9 skal institutionens leder fastsætte nærmere regler om udlevering af indsattes egne genstande. Sådanne regler skal ligeledes fastsættes med hensyn til anvendelse af penge, jf. bekendtgørelsens § 28.

Bekendtgørelsens regler suppleres af Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning nr. 22 af 17. marts 2005. Direktoratet har heri bl.a. opremset genstande som normalt bør kunne udleveres. Det gælder fx ting til personligt brug, mindre ting til brug i fritiden eller i den indsattes opholdsrum og tøj til dagligt brug.

Afdelingens husorden indeholder ikke regler om adgangen til at medtage, besidde og råde over egne genstande og om anvendelse af penge. Jeg har heller ikke modtaget særlige regler herom. (Anstalten ved Herstedvester har fastsat regler for anstalten som jeg går ud fra ikke tillige gælder for fængselsafdelingen).

Idet der efter de nævnte bestemmelser skal fastsættes interne regler om udlevering af egne genstande og penge, henstiller jeg til anstalten at udfærdige sådanne regler for afdelingen. Jeg beder om underretning om de regler der fastsættes.

8. Samtaler med indsatte

Jeg havde som nævnt i indledningen samtale med afdelingens talsmand og suppleanten om enkelte generelle forhold i fængselsafdelingen og med en indsat om hans konkrete forhold. Under min afsluttende samtale med fængselsafdelingens ledelse forelagde jeg klagerne for ledelsen. De indsatte har ligeledes som nævnt indledningsvist fået særskilte svar fra mig på deres klager, og to af klagepunkterne af generel karakter er omtalt i gennemgangen ovenfor.

9. Opfølgning

Jeg beder anstalten om at sende de oplysninger mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen som jeg ligeledes beder om en udtalelse.

10. Underretning

Denne rapport sendes til fængselsafdelingen (Anstalten ved Herstedvester), Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i fængselsafdelingen.

Lennart Frandsen
Inspektionschef